

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Tweede Kamer der Staten-Generaal
vaste commissie voor VWS
Postbus 20001
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer
(070) 373 8463

uw kenmerk

bijlage(n)

Betreft AO Decentralisatie
Jeugdhulp 6 oktober 2015

ons kenmerk
ECSD/U201501586

datum
02 oktober 2015

Geachte heer/mevrouw,

Gemeenten en zorgaanbieders zijn volop bezig om uitvoering te geven aan hun nieuwe taken. De gemeenten en de branches gespecialiseerde zorg voor jeugd (Jeugdzorg Nederland, GGZ Nederland, VGN en VOBC) willen in samenwerking de uitvoering van het stelsel een succes maken:

Zodat

- kinderen en gezinnen de zorg en ondersteuning krijgen die nodig is;
- de afstemming met andere domeinen, tussen de verschillende jeugdsectoren en de doorstroming naar volwassenen zorg (18+) wordt verbeterd;
- de professionele ruimte voor de jeugdwerker wordt vergroot;
- en de verstikkende bureaucratie een halt wordt toegeroepen.

Dat zal uiteindelijk leiden tot hogere kwaliteit en lagere kosten. Gemeenten en aanbieders pakken deze handschoen gezamenlijk op en willen van het Rijk de invulling van een aantal essentiële randvoorwaarden waarvan de belangrijkste is een stabiel en voldoende budget en een beheerste transformatie.

Gemeenten en aanbieders hebben een agenda opgesteld om gezamenlijk aan dit doel te werken. Vier onderdelen van deze agenda delen wij graag met u.

1. Ruimte voor jeugdhulp

De jeugdhulp kent nu en straks een diversiteit aan zorgvormen, jeugdhulpaanbieders en opdrachtgevers. Om met alle betrokkenen de kansen van de Jeugdwet te benutten, is het nodig om de toekomstige inrichting van de jeugdhulp te doordenken. Gemeenten en aanbieders willen dit gezamenlijk doen. Het uitgangspunt is dat we meer en hoogwaardige jeugdhulp dichtbij kinderen willen leveren, bijvoorbeeld in kwalitatief goede wijkteams. Daarnaast willen we dat specialistische kennis in alle segmenten van de jeugdhulpketen aanwezig is en continu verder wordt ontwikkeld. Intensieve zorg – soms ook buiten de directe omgeving van het kind – zal nodig blijven. Door kennis en vaardigheden naar de voorkant te brengen en specialistische kennis in alle jeugdhulpfuncties een belangrijke plek te geven, worden we steeds beter in het bieden van jeugdhulp. Gemeenten en aanbieders willen bijdragen aan goede buurt-, jeugd- en wijkteams waarin de verbinding met alle andere vormen van jeugdhulp en de verbinding met de huisarts sterk is. Op dit moment lopen er veel verwijzingen via de huisarts en doordat via deze weg vaak de weg naar de j-ggz wordt gevonden komen de buurtteams en/of opvoedhulp nog onvoldoende in positie om een andere goede oplossing te zoeken voor de gevraagde ondersteuningsvraag. De samenwerking met de huisartsen is nog in ontwikkeling. Nodig is dat gemeenten reële tarieven kunnen hanteren zodat verantwoorde zorg kan worden geleverd en zodat de continuïteit en beschikbaarheid van benodigde zorg (landelijk, bovenregionaal, regionaal, lokaal) is gegarandeerd. Tariefskortingen mogen niet de toegankelijkheid en kwaliteit van de zorg voor een kind/gezin in gevaar brengen. Partijen nemen gezamenlijk initiatief om hiervoor te zorgen. In de gezamenlijk opgesteld visie 'Ruimte voor jeugdhulp' zijn de ontwikkelopgave voor de jeugdhulpverlening en de leidende principes bepaald. Dit heeft geleid tot een regionale en bovenregionale agenda en een inkoopadvies en er wordt een kwaliteitsagenda voor de toegang ontwikkeld. De VNG en de zorgbranches zullen gezamenlijk de vinger aan de pols houden om deze ambitie tot een succes te maken en te voorkomen dat onder financiële druk regionaal of lokaal onomkeerbare besluiten worden genomen die ons hier niet dichterbij brengen. De Transitieautoriteit Jeugd kan dit ondersteunen.

2. Jeugdbescherming

Soms is hulp door een jeugdvoorziening niet toereikend genoeg, en is een beschermingsmaatregel nodig (dwang), uitgevoerd op last van de kinderrechter door gecertificeerde instellingen. De afgelopen jaren is al fors geïnvesteerd in nieuwe werkwijzen van gecertificeerde instellingen, Raad voor de Kinderbescherming, jeugdhulpverlening en andere partners rond kwetsbare gezinnen (o.a. de 'vliegwielpjecten'). Gemeenschappelijk uitgangspunt daarbij is kwetsbare gezinnen op een vasthoudende en niet vrijblijvende manier te bewegen hulp te aanvaarden en de opvoedsituatie te verbeteren op basis van een gemeenschappelijk plan opgesteld met de ouders en kinderen. Het aantal ondertoezichtstellingen lijkt door deze 'drang en dwang' aanpak terug te lopen en ouders en kinderen zijn tevreden. Ook als de kinderrechter wel een maatregel oplegt is de werkwijze lonend, want de instanties blijven gezamenlijk betrokken en er valt geen 'gat'. Er zijn goede voorbeelden beschikbaar uit met name de vier grote steden.

Contractafspraken en financiering van gecertificeerde Instellingen zijn, onder tijdsdruk, veelal overgenomen. Het is nu tijd om in samenwerking met de gecertificeerde instellingen een gezamenlijke visie te ontwikkelen. Een werkgroep bestaande uit gemeenten, gecertificeerde instellingen en ketenpartners zal eind 2015 een visie gereed hebben.

3. Vermindering regeldruk

Er is in de praktijk een tegenstelling tussen de bedoeling van de decentralisatie Jeugd (en Wmo), en de manier waarop de uitvoering is ingericht. Gemeenten en aanbieders willen vanuit de praktijk ervoor zorgen dat werkers in de jeugdhulp voldoende professionele ruimte krijgen conform de bedoeling van de jeugdwet. In de bedoeling staan begrippen centraal als: eigen kracht en verantwoordelijkheid van inwoners, professionaliteit van de hulpverleners, maatwerk, in de buurt, dichtbij de inwoners, samenhangende aanpak, vraaggericht.

In de uitvoering is vooralsnog veel voortgebouwd op de werkwijzen en administraties uit voorheen de Awbz en ZVW: strakke contractafspraken, sturing en verantwoording op individuele bekostiging, toewijzing en goedkeuring van hulpverlening vooraf, gestandaardiseerde en geprotocolleerde informatie-uitwisseling tussen gemeenten en aanbieders, uniformering van productaanbod, verkokerd aanbod aan cliëntgroepen.

Het herzien van de administratie en informatievoorziening gaat niet vanzelf. Branches en VNG werken gezamenlijk aan de nieuwe inrichting van de informatievoorziening waarbij ook nieuwe vormen van sturing en bekostiging zoals meer sturen op resultaten of effecten per populatie worden onderzocht. Sturen op afstand op basis van eigen verantwoordelijkheid en op basis van bijvoorbeeld high trust - high penalty worden ook onderzocht.

VNG en branches nemen samen het initiatief om een bijeenkomst te organiseren over de privacy in de jeugdhulp. Branches en VNG willen in een gezamenlijk project (Informatievoorziening Sociaal Domein /ISD) de werkagenda vermindering regeldruk uitvoeren.

4. Verbinding praktijk, beleid en wetenschap: samen steeds beter worden

De ambitie van gemeenten en aanbieders is om samen steeds beter te worden en synergie te bewerkstelligen tussen wetenschap, beleid en uitvoering. Gemeenten en aanbieders organiseren de (collectieve) inbreng en betrokkenheid, bijvoorbeeld door inbreng te leveren in de diverse werkprogramma's en concrete suggesties aan te leveren in de bestaande overlegstructuren.

Gemeenten vragen aan het Rijk om gemeenten maximaal bij de aansturing van de kennisinstellingen te betrekken. De relatie met en mogelijke sturing van kennisinstellingen vanuit een opdrachtgeversrol zal dan de komende jaren moeten worden uitgebreid.

Wetenschappelijke kennis en ontwikkeling moet in meerdere mate op het netvlies van gemeenten en aanbieders komen als een waardevol instrument voor het (bij)sturen van beleidskeuzes en het ontwikkelen van betere jeugdhulp. Het ontwikkelen van een kennisinfrastructuur over de verschillende sectoren (als j-ggz, jeugdzorg, gehandicaptenzorg) van de jeugdhulp heen is dan ook nodig.

Van het Rijk verwachten wij:

1. Een voldoende budget om de uitvoering van de jeugdhulp mogelijk te maken. In sommige regio's moeten gemeenten – door de opgelegde kortingen van uit het Rijk – zodanig bezuinigen op instellingen dat de bedrijfsvoering van een aantal instellingen te fors onder druk komt te staan, dat minimale kwaliteitseisen niet meer kunnen worden gehaald en personeel en arbeidsvoorwaarden onder druk komen te staan.

2. Erkenning dat oplossingen van alle onzorgvuldigheden die in het verdeelmodel zijn geslopen en nu pas dan wel in de toekomst zichtbaar worden (bijvoorbeeld het thans gesignaleerde vraagstuk rond verdeling van de financiële middelen van de voogdijkinderen) niet meer als 'een sigaar uit eigen doos' gedekt kunnen worden binnen ons gestelde financiële kader maar als stelselverantwoordelijke door het Rijk buiten het gedecentraliseerde budget voor jeugdhulp moeten worden gevonden.

3. Met voldoende budget ontstaat ruimte voor de ook door de TSD geconstateerde noodzaak voor investeringen in vernieuwing, onderzoek, onderbouwing van praktijk en implementatie, waarbij tegelijkertijd de specialistische infrastructuur in stand wordt gehouden. Partijen kunnen dit dan gezamenlijk ter hand nemen waarbij het belangrijk is zicht te krijgen op de besteding van het beschikbare budget en de ketenverschuivingen.

4. VNG en branches (in dit geval verenigd in IZA) willen in het vanaf nu gezamenlijk te voeren ISD-programma een sterke verbetering van de administratieve uitvoering en vermindering van de administratieve lasten realiseren. De overheid wordt gevraagd deze initiatieven financieel te faciliteren en de toezichthouders hierover te informeren. Onder het credo 'Wij registreren niets, tenzij...' werken wij gezamenlijk aan een vernieuwende visie op dit vraagstuk. Dit vraagt tevens een zekere terughoudendheid van de Rijksoverheid.

5. Daar waar door de transformatie instellingen onder druk komen te staan een goede regeling voor afbouw. De Transitieautoriteit Jeugd kan hierin een belangrijke rol vervullen.

Hoogachtend,

J. Kriens
Voorzitter directieraad

V. Everhardt
voorzitter subcommissie Jeugd van de VNG

P.M.van Rooij
directeur GGZ Nederland,
namens de Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd
Jeugdzorg Nederland, GGZ Nederland, VGN en VOBC

